

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 24 kwietnia 2014 r.

w stulecie urodzin Jana Karskiego

W 2014 r. przypada setna rocznica urodzin Jana Karskiego (właśc. Jana Romualda Koziulewskiego), wybitnego patrioty, odważnego, niezłomnego oficera Polskiego Państwa Podziemnego, emisariusza oddanego sprawie niepodległości Ojczyzny, człowieka, który próbował powstrzymać Zagładę.

Jako zawodowy podoficer brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Aktywnie uczestniczył w wojennej konspiracji. Pełnił rolę emisariusza Polskiego Państwa Podziemnego, kilkakrotnie przedzierał się przez okupowaną Europę, by przekazać informacje rządowi polskiemu na uchodźstwie we Francji i w Wielkiej Brytanii.

Przyjął na siebie misję poinformowania świata o Zagładzie Żydów. By móc odegrać rolę naocznego świadka, przedostał się do warszawskiego getta.

Osobiście przekazał wstrząsające relacje o krwawych represjach w Polsce, o Polskim Państwie Podziemnym, a także o mordowaniu narodu żydowskiego prezydentowi USA Franklinowi Delano Rooseveltowi, ministrowi spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii Anthony'emu Edenowi, a także innym przywódcom politycznym i społecznym świata zachodniego.

Na podstawie raportów Jana Karskiego alianci wydali pierwszą oficjalną deklarację potępiającą Zagładę Żydów i zapowiadającą ukaranie winnych po wojnie.

Postulaty przekazane przez emisariusza w imieniu przywódców żydowskich nie zostały zrealizowane – większość rozmówców nie dowierzała doniesieniom Karskiego, uznając je za przesadzone, a oczekiwania za nierealistyczne.

Po wojnie Jan Karski obronił doktorat na Uniwersytecie Georgetown w Waszyngtonie, tam też przez czterdzieści lat wykładał stosunki międzynarodowe i teorię komunizmu. Do Jego studentów należeli między innymi prezydent Bill Clinton i obecny ambasador USA w Polsce Stephen D. Mull.

Żydzi uznali Jana Karskiego za wybitnego Polaka, który, ryzykując życie, zaangażował się w ratowanie Żydów w czasie niemieckiej okupacji w Polsce. Za swoją postawę otrzymał medal „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata” (1982) oraz honorowe obywatelstwo Państwa Izrael (1994). Liczne uniwersytety na świecie, w tym Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Łódzki oraz Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Polsce, przyznały Mu tytuł doktora honoris causa.

Premier Władysław Sikorski odznaczył dwukrotnie Jana Karskiego orderem Virtuti Militari (1941 i 1943), a prezydent Lech Wałęsa – Orderem Orła Białego (1995). W 2012 r. prezydent Barack Obama przyznał Karskiemu pośmiertnie Prezydencki Medal Wolności, najwyższe cywilne odznaczenie amerykańskie.

Pisał o Nim Zbigniew Brzeziński: „Historia Jana Karskiego to świadectwo, że wielkość człowieka mierzy się jego postawą moralną. Życie jest pełne i ma sens, jeśli jest podporządkowane wartościom etycznym. Czyni Karskiego stawiają go w rzędzie największych bohaterów historii Polski”.

Jan Karski, symbol moralności w polityce, uznawał bierność wolnego świata wobec Zagłady Żydów za „drugi grzech pierworodny” ludzkości. Swoim życiem świadczył przeciwko przemocy, aktom dyskryminacji, poniżania i brutalności, które uznawał za podstawowe przyczyny wszelkich zbrodni przeciwko innemu, czystek etnicznych i ludobójstwa.

Jan Karski zmarł w 2000 r. w Waszyngtonie.

W Roku Jana Karskiego Senat Rzeczypospolitej Polskiej oddaje hołd wybitnemu patriocie, moralnemu Człowiekowi w niemoralnych czasach, którego stawia za wzór obywatelskiej odpowiedzialności i zaangażowania.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ